

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo

PRISHTINA

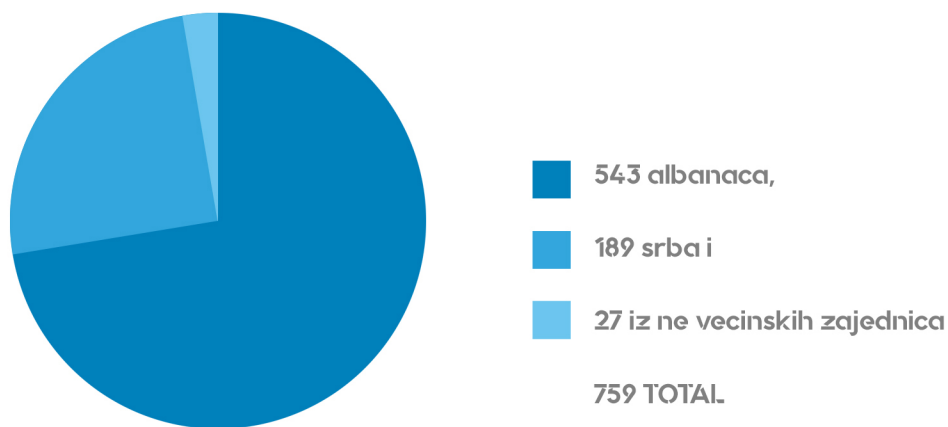
PRISHTINSKA BOLNICA

PRIŠTINSKA BOLNICA

PRIŠTINA

Opština Priština/Prishtina imala je 225.388 stanovnika, dok je sam grad imao oko 162.800 stanovnika, od kojih su oko 80 odsto bili Albanci. U Prištini/Prishtina je živelo i oko 20.775 Srba i 12.568 pripadnika nevećinskih zajednica.

U ovoj opštini, tokom 1998. - 2000. godine, 759 ljudi je izgubilo život i/ili nestalo kao posledica rata. Od njih, 543 su Albanci, 189 Srbi i 27 drugih nacionalnosti. U gradu Prištini/Prishtina 320 ljudi je ubijeno i/ili nestalo, dok su okolna sela koja su najviše stradala bila: Kolić/Koliqi, Makovac/Makoci, Graštica/Grashtica, Kačikol/Keqekolla i Marevce/Mareci.

Priština/Prishtina, kao glavni grad, bio je administrativni i institucionalni centar Kosova gde su se nalazile sve centralne institucije. Priština/Prishtina dobija svoj Univerzitet od 1970. godine, a također i Radio Televiziju Prištine, kao javnu instituciju.

Kada je 1989. godine Kosovu ukinuta autonomija, diskriminacija nad Albanacima je poprimila drastične razmere. Univerziteti i srednje škole na albanskom jeziku su zatvorene, Albanci proterani sa svojih radnih pozicija u javnim institucijama, a policijska represija je pojačana. Ozbiljna posledica ovih mera bilo je otpuštanje mnogih albanskih lekara i osoblja u javnom zdravstvu. Ovo je primoralo kosovske Albance da odgovore na ove mere stvaranjem paralelnih institucija u zdravstvu i obrazovanju, sa samofinansiranjem.

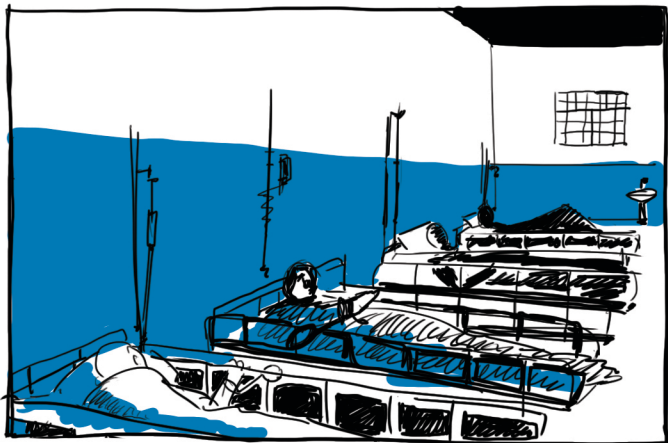

Tokom 1990-ih, mnogi Albanci kojima su bile potrebne ne-urgentne zdravstvene usluge lečeni su u privatnim klinikama paralelnog sistema koji je podržavala dobrotvorna organizacija Majka Tereza. Međutim, takav sistem nije mogao da zameni državni zdravstveni program, a to se odrazilo i na zdravstveno stanje stanovništva; prema izveštaju lekara za ljudska prava (PHR) za to vreme smrtnost majki i albanske dece bila najveća u Evropi.

Ovo ionako pogoršano stanje se još više pogoršalo sredinom 1998. godine, kada je potreba za medicinskom pomoći premašila kapacitete privatnih klinika paralelnog sistema. Žrtve rata, koji je tek počeo, upućeni su u prištinsku bolnicu na lečenje od telesnih povreda i rana od vatrenog oružja i eksplozivnih naprava.

Tokom perioda 1998-1999, dokumentovani su slučajevi fizičkih zlostavljanja pacijenata, dok su najugroženije bile osobe koje su došle sa konfliktnih područja, oni koji su bili borci ili pristalice OVK, ili za koje su srpske vlasti verovala da to jesu. Bili su vezani liscama za krevet i kada su bili u nesvesti. Bilo je slučajeva kada su maltretirani i uskraćeno im je lečenje. Prištinska bolnica je stalno bila pod prismotrom policije i to je činilo albanske pacijente i lekare nesigurnim i povećavalo rizik od zlostavljanja. S druge strane, i albanski lekari su bili uplašeni i u tom periodu ih je srpsko medicinsko osoblje rasteralo i nije dozvolilo da više od tri albanska lekara ostanu zajedno, sa idejom da ne kuju neku zaveru.

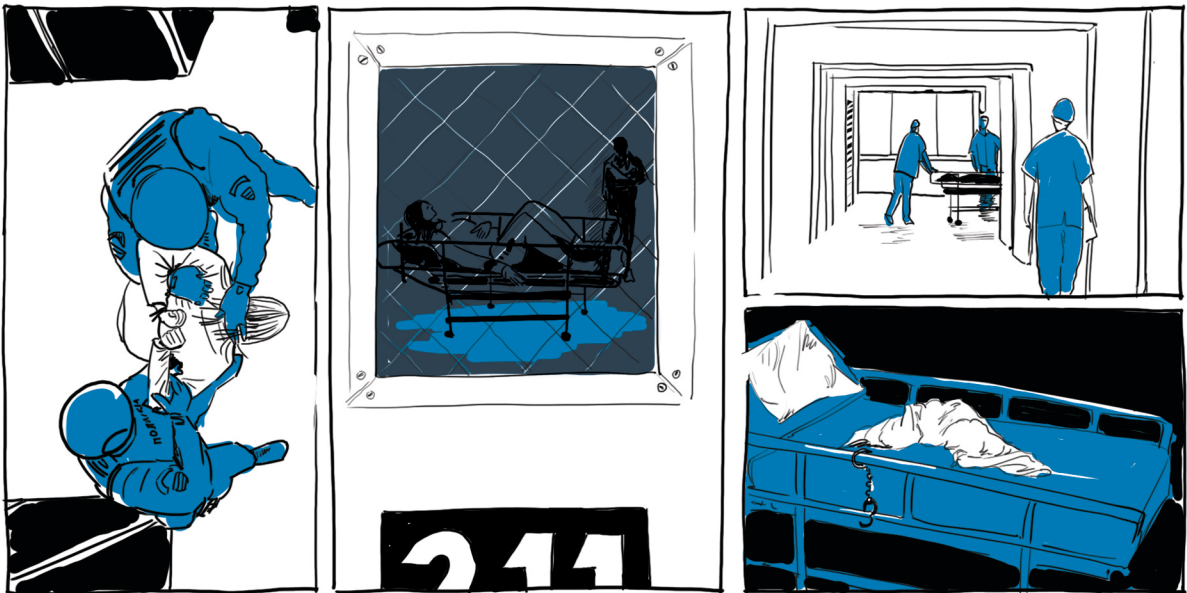
U prištinskoj bolnici hospitalizovani su građani iz celog Kosova kojima je trebala hitna intervencija. U haosu koji je tamo nastao, uskraćivanje odgovarajućeg pružanja medicinskih usluga nije bio jedini prekršaj počinjen nad pacijentima Albancima.

U prištinskoj bolnici najokrutniji tretman su imali pripadnici OVK. Tokom jula 1998. godine na vaskularnoj hirurgiji bila je jedna prostorija u kojoj je bilo hospitalizovano 5 Albanaca, trojica pripadnika OVK i dva civila. Svi su tretirani kao teroristi i iako su bili vezani lisicama za krevet ili radiator sobe, policija ih je stalno čuvala. Tokom njihovog boravka u bolnici, mučenja su bila svakodnevna, a maltretirani su ne samo od strane policije, već i od srpskih pacijenata koji su u to vreme bili u bolnici. Bila im je uskraćena zdravstvena zaštita, bili su malo hranjeni i bez vode. Ipak, prečesto bi puštali vodu za piće uz slavinu, kao oblik mučenja. Tukli bi ih kasno u noć, izlagali bi im rane i udarali bi ih kundakom automatske puške, preteći da će ih ubiti. Posle otprilike mesec dana pušteni su iz bolnice, a neki od njih poslani su u različite zatvore.

Bilo je i slučajeva maltretiranja pacijenata za koje se sumnjalo da imaju porodične veze sa pripadnicima OVK. Takvo maltretiranje dogodilo se i civilnoj osobi, 19-godišnjoj devojci. Ona je bila ranjena u stomak od strane srpskih snaga u selu Pločica/Pllaqicë, a zbog potrebe za operacijom hospitalizovana je u bolnici u Prištini krajem avgusta 1998. godine. Maltretirana je još na prijemu, od strane medicinskog osoblja i policije, pod sumnjom da je u rodnoj vezi sa jednim vojnikom OVK. Ispitivana je o učešću njene porodice u ratu, a policija je čuvala prostoriju u kojoj je bila smeštena. Pored fizičkog zlostavljanja, uskraćena joj je odgovarajuća medicinska pomoć i pritom je umrla u bolnici, 05.09.1998.

Opšta situacija na Kosovu odrazila se i na stanje bolnica. Do 24. marta 1999. godine, kada je počela vazдушna kampanja NATO-a, albanski lekari su čuli da mogu da budu taoci od strane Srba, pa je veliki broj odlučio da više ne ide na posao. Isto tako kretanje pacijenata je diktirano dnevnim vestima i tako su sa početkom bombardovanja svi pacijenti kojima nije bila potrebna hitna medicinska pomoć napustili bolnice. To se desilo i u prištinskoj bolnici, gde su 25. marta 1999. ujutru u dvorištu bolnice bila parkirana vojna vozila, dok su naoružani srpski vojnici i policija patrolirali prostorijama bolnice, a snajperisti su bili stationirani na krovu kako bi nadgledali ulaze i izlaze. Ova situacija je još više razotkrila kršenje medicinske neutralnosti pošto se većina incidenata u prištinskoj bolnici dogodila posle marta 1999. godine.

Na suđenju Nikoli Šainovicu i drugima u MKSJ je potvrđeno da najmanje jedna mlada devojka seksualno zlostavljana u podrumu prištinske bolnice u maju 1999. Tokom napada Vojske Jugoslavije i policije u jednom selu na Kosovu, sa ciljem proterivanja građana, vojnici su odveli devojku zajedno sa njenim bratom, koji je bio ranjen, i vodili ih u Prištinu/Prishtina.

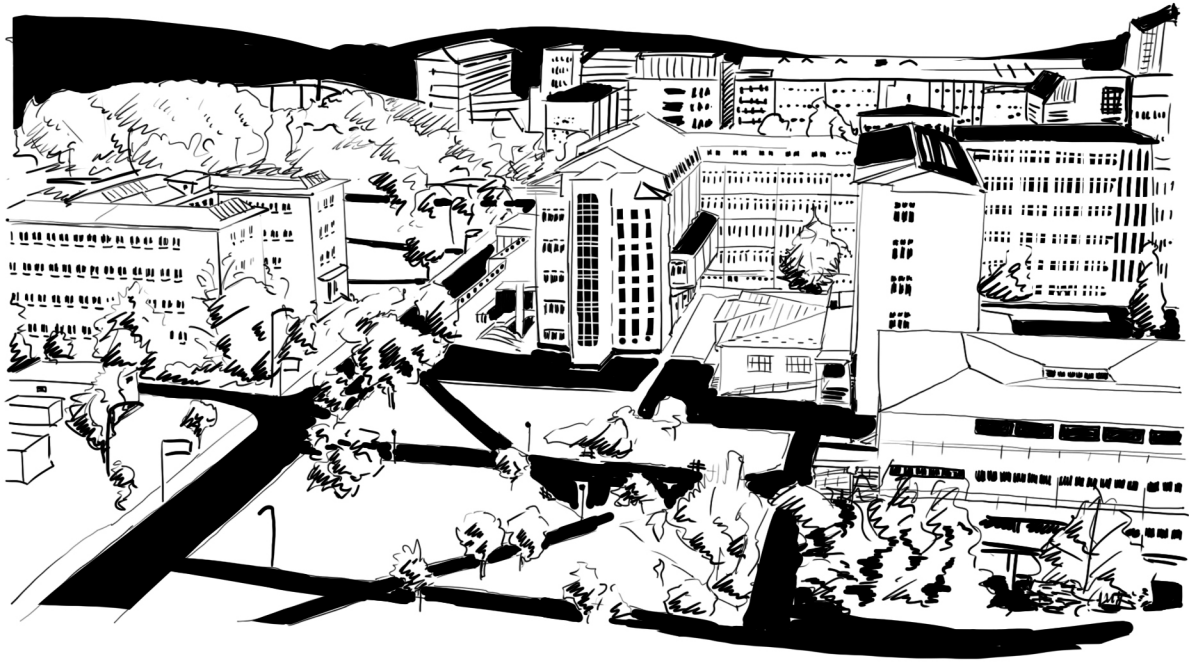
Tokom putovanja devojka je bila vezivana lisicama, ispitivana, pretili su joj, bila je pretučena, a jedan od vojnika je i seksualno zlostavljao. Dok je pratila ranjenog brata u prištinsku bolnicu, devojka je pokupljena i odvedena u jedan od bolničkih podruma, gde je bilo još 10 do 15 drugih žena, sve Albanke. Zatim je bila pretučena, drogirana i silovana od strane tri vojnika Vojske Jugoslavije. Sutradan se vratila u sobu u kojoj se lečio njen brat i tamo je ostala do sredine juna 1999. godine kada su oboje napustili bolnicu. Za ovaj slučaj silovanja sudsko veće je osudilo optužene Nikolu Šainovića, Sretenu Lukića i Nebojšu Pavkovića.

PRIŠTINSKA BOLNICA

ŠTA JE BILA?

Bolnički klinički centar počeo je sa radom decembra 1958. godine. Nakon osnivanja Medicinskog fakulteta Univerziteta u Prištini, 7. novembra 1973. godine, fakultet se spojio sa Prištinskom bolnicom, kao Ujedinjena radna organizacija. Od 29. decembra 1977. do 1991. godine delovala je kao radna organizacija Medicinskog fakulteta.

PRIŠTINSKA BOLNICA

ŠTA JE DANAS?

Od juna 1999. godine preimenovana je u Univerzitetski klinički centar Kosova (UKCK), deo Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova (UBKSK). Pored zdravstvene delatnosti, UKCK nudi i obrazovnu i istraživačko-naučnu delatnost. UKCK, organizovan je u klinike, institute, centre, službe i administrativne jedinice.

Od rata do danas, iako postoje dokazi o masovnim kršenjima ljudskih prava u periodu od 1998. do 1999. godine, nema zapisa o događajima iz tog vremena u prostorijama bolnice.

PRIŠTINSKA BOLNICA MAPA

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo